

Bijeenkomst Stichting WoonSaem met woongroepen (i.o.) vrijdag 6 maart 2015

Op deze frisse voorjaarsdag komen de vertegenwoordigers van woongroepen uit Amsterdam, Hoofddorp en Leiden bijeen. Plaats van samenkomst is het kantoor van Het Maagdenhuis, waar WoonSaem is gehuisvest. Vlot na binnenkomst komen de gesprekken makkelijk op gang.

Om 14.20 uur opent de heer Moeskops, voorzitter van Stichting WoonSaem, de bijeenkomst. WoonSaem zet zich in voor woongroepen voor migranten ouderen. WoonSaem overlegt met onder andere corporaties en gemeenten, helpt groepen daarbij, en biedt aan groepen een aanpak om gezamenlijk een hechte groep te gaan vormen.

In 2009 zijn door Stichting Het R.C. Maagdenhuis de eerste stappen gezet voor WoonSaem. De jaren erna is WoonSaem opgebouwd onder de vleugels van het fonds. In april 2014 is de zelfstandige stichting opgericht. De heer Moeskops dankt Het Maagdenhuis voor de gastvrijheid die voor deze bijeenkomst wordt verleend.

De belangrijkste activiteiten van WoonSaem zijn eerst om het belang van woongroepen voor migranten ouderen over te brengen aan gemeenten, woningcorporaties en fondsen om te zorgen voor betere woonmogelijkheden voor migranten.

De bestuursleden van WoonSaem worden voorgesteld: de dames Marga van Gelderen, Wendela Gronthoud, Atie van Rhee, Jetty Voermans en Jeanny Vreeswijk-Manusiwa. De heer Simon Zwart was helaas verhinderd. Mevrouw Gerrie Boshuis ondersteunt het bestuur. Mevrouw Aabid is als project-coördinator al jaren steun en toeverlaat en bij velen bekend.

Voorstelronde (samenvatting)

- De heer Hussain van Stichting ISCH zet zich in om in Hoofddorp woongroepen voor de ouderen op te zetten. Voor de onderlinge binding, worden allerlei activiteiten georganiseerd. Hij is gekomen met twee vrijwilligsters en twee ouderen.
- Mevrouw Atmopawiro, vrijwilligster bij Bangsa Jawa, vertelt dat haar organisatie actief is voor Javaanse senioren, maar ook voor onder meer Creolen, Hindoestanen en Surinamers.
- De heer Liu van de Chinese Vereniging Tung Lok, heeft al twee woongroepen opgericht: een in Zuid-Oost en een in Oostpoort.
- Mevrouw Dilmeci, begeleidster van de Leidse groep Iki Dunya, vertelt dat er sinds 2010 aan de hand van de methodiek van WoonSaem een woongroep voor ouderen in oprichting samenkomt. Later in de bijeenkomst zal ze er verder op ingaan.
- Mevrouw Ardic vertelt namens de Amsterdamse Turkse groep Oost, dat er nog een woonlocatie gezocht wordt. Osdorperhof bleek na bezichtiging geen geschikte plek.

- Mevrouw Shabaz van Andishe vertelt dat de stichting dagelijks activiteiten organiseert voor de achterban. Er is al vijf jaar contact met mevrouw Aabid. Andishe is actief op zoek naar een woonlocatie voor een woongroep.
- Soso-Lobi hoopt binnenkort een woongroep op te richten. Mevrouw Grootfaam vertelt dat er van oudsher veel activiteiten worden georganiseerd, niet alleen voor Surinaamse ouderen in Amsterdam-Zuid, maar voor heel de stad.
- Mevrouw Ho woont in de Chinese groep Oostpoort.
- De heer Bhola is voorzitter van de Woongroep Anand Joti, die al ruim 17 jaar bestaat. Hij heeft veel ervaring. Hij heeft geholpen met een tweede woongroep Nos Kasdushi en met woongroep Shraavan op IJburg. Ook is hij betrokken geweest bij twee woongroepen voor dementerende ouderen, en is nu actief voor een derde groep voor licht dementerende ouderen – allemaal in Amsterdam.

De voorzitter constateert dat er naast veel overeenkomsten ook verschillen tussen de groepen zijn. Hij benadrukt dat het de bedoeling is om tot uitwisseling te komen, om met elkaar de successen en knelpunten te benoemen, maar ook om samen tot oplossingsrichtingen te komen. Om daarover na te denken, zijn er een paar mensen vooraf gevraagd om over hun ervaringen te vertellen.

Iki Dunya uit Leiden

De dames Dilmeci en Yarin van de Leidse groep Iki Dunya krijgen het woord. Mevrouw Dilmeci vertelt dat de groep in 1999 voor het eerst zichzelf de vraag stelde wat er zou moeten gebeuren als ze straks oud zouden zijn, hoe eenzaamheid te voorkomen. Een tijdje is er niets aan gedaan, maar in 2009,

2010 is het weer naar boven gekomen. De welzijnsorganisatie bleek bereid om de groep te ondersteunen. Kort daarna is het contact met WoonSaem ontstaan. Met behulp van de methodiek Samen Zelfstandig is door de groep gesproken over de diverse vraagstukken rond wonen en ouder worden.

Een van de onderwerpen was de oprichting van een vereniging. Het is belangrijk dat dit aan de orde komt, vooral omdat veel ouderen nog nooit in een vereniging hebben gezeten. Binnen de groep, die nu geheel uit dames bestaat, werd afgesproken dat de toekomstige woongroep niet alleen voor vrouwen zou zijn, maar ook voor alleenstaande mannen en echtparen. Vervolgens is contact gezocht met de drie woningcorporaties in Leiden. De eerste zag geen mogelijkheden. De tweede reageerde met de vraag 'wie bent u dan? Er moet een vereniging zijn.

Mevrouw Yarin gaat verder. Zij vertelt dat ze één van de schoondochters is. Zij merkte dat de zorg voor haar schoonmoeder moeilijker werd, dat ze vereenzaamde. Zij bracht haar schoonmoeder naar de bijeenkomsten van de woongroep in oprichting. Zo is zij met de groep meegegroeid. Inmiddels is haar schoonmoeder overleden, maar mevrouw Yarin bleef betrokken bij de vereniging. Nu is zij voorzitter geworden. Met behulp van WoonSaem zijn statuten opgesteld, die bij de notaris zijn gepasseerd. Toen ging het snel: na de officiële oprichting op 19 januari was er op 22 januari al een gesprek met de woningcorporatie. Toen werd het serieus. Er volgden gesprekken met de woningcorporatie en met de gemeente. De gemeente is bereid subsidie te geven voor de oprichtingskosten en wil helpen met regels, tips geven e.d.

Eens in de een of twee maanden komt de groep bij elkaar om te bespreken wat er moet gebeuren. Er zullen in een groter complex 12 tot 15 woningen voor de groep gereserveerd worden. Er is overleg over een activiteitenruimte. In dit proces is duidelijk het verschil te bemerken of er een 'losse' groep mensen staat of een officiële vereniging.

Mevrouw Dilmeci vult aan dat de bijeenkomsten waarin de methode Samen Zelfstandig zijn gebruikt, helpen. Voor de woningcorporatie en de gemeente is duidelijk dat er een goed voorbereide groep

mensen voor hen staat. Een vereniging oprichten is eng, maar het biedt ook bescherming aan de particuliere persoon: je bent niet meer persoonlijk aansprakelijk. De gemeente heeft een verzekering geregeld waar verenigingen onder vallen. Ook dat geeft veiligheid.

De voorzitter vindt dat deze inleiding een mooi beeld geeft van het proces in Leiden. Hij geeft het woord aan de heer Hussain van Stichting ISCCH.

Stichting ISCCH uit Hoofddorp

De heer Hussain vertelt dat ISCCH in 2008 het idee voor een woongroep voor Surinaamse en Marokkaanse ouderen heeft opgepakt. ISCCH staat voor Islamitisch Sociaal Cultureel Centrum Hoofddorp.

De stichting realiseerde zich dat deze ouderen niet terug zouden gaan en wil zorgen voor de ouderen. Het bestuur van ISCCH merkte dat mensen bij elkaar willen wonen, ook omdat ze alleen staan als de kinderen weg zijn.

Ze zoeken geborgenheid, samen dingen doen. Dan is een woongroep het antwoord.

Maar als je iets wil bereiken, dan moeten de gemeente en de corporatie meewerken. ISCCH vond steun bij WoonSaem. In het begin is gesproken met woningcorporatie De Key. Dat heeft geen resultaat opgeleverd. Na twee jaar is verder gesproken met Ymere. Die wilde wel iets kleinschaligs realiseren van ongeveer 20 appartementen. In juli 2014 kwam uiteindelijk het bericht dat de plannen niet doorgingen.

Ondanks alles is ISCCH toch in gesprek gebleven en wordt er nu gekeken naar bestaande complexen. Dit heeft geleid tot het idee om één etage vrij te maken. Dit gaat niet gemakkelijk. Als alternatief is voorgesteld om gestippeld wonen toe te passen. Dan kunnen mensen toch goede huisvesting krijgen. Er moet wel een gemeenschappelijke ruimte zijn. De gemeente gaf hier goedkeuring voor. De volgende stap is overleg met Ymere over toewijzing van leegkomende woningen. Op termijn zal de flat- of een deel ervan - bewoond worden door een woongroep. ISCCH heeft vrijwilligers opgeleid tot ouderenadviseur. Er zijn er nu 19.

Een van de vrijwilligers is mevrouw Benrhziyel. Zij is al vier jaar actief voor ISCCH. Zij heeft bij Cordaan gewerkt, waar ze een groep dementerende ouderen gestart is. Zij heeft er bewust voor gekozen om te gaan werken in een verpleeghuis in Hoofddorp voor vier dagen per week. De vijfde dag besteedt zij aan ISCCH. Tijdens een thuisgesprek kwam ze in contact met ISCCH. Zo is zij bij de stichting betrokken geraakt. Zij organiseert allerlei activiteiten voor de ouderen. Dit is belangrijk om de mensen bij elkaar betrokken te houden tot ze echt een woongroep kunnen gaan zijn.

De heer Hussain vertelt verder over de koerswijzing naar gestippeld wonen. Hoewel de ouderen niet naast elkaar wonen, wonen ze wel heel dicht bij elkaar. Je kunt gemakkelijk met elkaar activiteiten doen. Het bestuur helpt de groep om te wennen aan de iets andere opzet. De groep begon immers met een ander woonbeeld. Er zal straks een bestuur voor de dagelijkse gang van zaken komen.

Bureau Remake uit Utrecht

Mevrouw Elgarbi vertelt dat haar Bureau Remake zich onder meer bezig houdt met inventarisatie van woonwensen van ouderen, in het bijzonder van migranten ouderen. Het is belangrijk dat mensen kunnen aangeven wat hun wensen zijn. Er wordt veel gewerkt met beeldmateriaal. Dat helpt om duidelijk te krijgen je wilt, maar is ook fijn voor degenen die niet gemakkelijk schrijven. In de bijeenkomsten worden voorbeelden gegeven van manieren van wonen en van de soorten zorg die er zijn. Er worden ook excursies naar woongroepen georganiseerd.

De thema's waarover gesproken wordt, worden van tevoren vastgesteld. Door kaartjes per thema op volgorde te leggen, kunnen mensen aangeven wat voor hen het meest belangrijk is. Iedereen

vertelt over de reden waarom zij het een belangrijker vinden dan het ander. Tijdens iedere bijeenkomst wordt bekeken wat er in de groep leeft. Thema's zijn bijvoorbeeld zorg, hulp, diensten of informatie. Het thema voorzieningen omvat onderwerpen zoals een moskee of een buurthuis, maar het gaat ook over welke activiteiten bewoners willen doen.

Uit de zaal komt de vraag of het ook haalbare wensen zijn. Mevrouw Elgarbi antwoordt dat gekeken wordt naar de 'soort' groep en dat aan de hand daarvan de thema's bepaald worden. Van tevoren wordt goed uitgezocht wat wel en niet kan, bijvoorbeeld in het gesprek met de gemeente en de woningcorporatie. Dit wordt teruggekoppeld naar de groep.

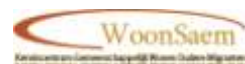
Mevrouw Elgarbi vervolgt met het thema groepswoon. Hiermee wordt naar boven gehaald wat mensen bindt. Ook is er een thema over wat mensen mooi vinden. Als voorbeeld noemt ze een groep die graag in een groot complex wil, samen met anderen. Of een andere groep, die in een modern gebouw wil, waarin ook jongere mensen wonen. Ideeën zijn ook dat ouderen huren en kinderen kopen. In Hengelo bijvoorbeeld, wilden ouderen graag in een zorgboerderij omdat zij graag willen tuinieren. Iedere groep is dus uniek.

Dergelijke wensen worden vertaald in een scenario. Aan het eind van het traject wordt een boek gemaakt van de uitkomsten. Dit kan gebruikt worden voor gesprekken met de woningcorporatie.

De heer Moeskops zegt dat plaatjes begrepen worden ook als taal een obstakel is. Een traject zoals Remake doet, helpt om serieus genomen te worden.

PAUZE

Na de pauze is de leiding in handen van de dames Van Gelderen en Gronthoud. Zij danken mevrouw Aabid voor de goede organisatie van de middag. Mevrouw Gronthoud blikt terug op wat voor de pauze verteld is. Het goede voorbeeld uit Leiden, de volharding van ISCCH om door te blijven gaan. Zij ziet in deze groep mensen met echte ervaring in het groepswoon: de heer Bhola van Anand Joti en de heer Liu van Foe Ooi Leeuw.

Mevrouw Gronthoud vraagt de beide heren iets te vertellen over hun ervaringen. Daarna kan gezamenlijk besproken worden over wat er herkenbaar is.

De heer Bhola heeft een boeiend verhaal. Hij vertelt dat zijn groep zeker knelpunten heeft gehad, ook teleurstellingen, maar de leuke dingen hebben de overhand. Het vormen van een groep is een hele klus. In het begin gaat het gemakkelijk, de groep groeit. Maar als mensen hun naam op een lijst moeten zetten, dan blijven er maar 30 van de 80-90 mensen over. Er moest veel gepraat worden om mensen te overtuigen. WoonSaem bestond nog niet. ASW heeft toen geholpen.

Er was na veel praten maar één corporatie geïnteresseerd: de Algemene Woningbouw Vereniging (nu Stadgenoot). Die was ook in gesprek met Wi Kontren, de Antilliaanse groep. Overleg met meer groepen tegelijk, was voor de corporatie interessant. Toen werd het plan serieus en werd er een vereniging opgericht. Leden betaalden de eerste maand wel hun contributie, daarna soms niet. De vereniging is omgezet naar een stichting (dan zijn er geen leden).

Mevrouw Gronthoud vraagt aan de vertegenwoordigers van Iki Dunya uit Leiden of zij bekend zijn met contributie. Zij antwoorden dat de hoogte van de contributie daar ook een knelpunt is.

De heer Bhola vertelt dat bestuursleden veel tijd en moeite in de plannen hebben gestoken. Zo was er ook protest van de buurt. Dat heeft de plannen vijf jaar vertraagd. De heer Hussain vraagt of er

een behoefte onderzoek is gedaan. Zijn probleem is ook terughoudendheid van de gemeente en de woningcorporatie. De heer Bhola vertelt dat bij hen de gemeente achter de plannen stond. Ook de politieke partijen en de woningcorporatie waren voor. Er waren bijna 100 mensen die meededen. Daartegenover stond de buurt. Het heeft uiteindelijk twaalf jaar geduurd voordat de woonlocatie er was.

Mevrouw Gronthoud geeft het woord aan de heer Liu van de Chinese vereniging Tung Lok. De heer Liu heeft soortgelijke ervaringen als de heer Bhola en gaat daar niet meer uitgebreid over vertellen. Hij heeft tien jaar gedaan over het realiseren van de woongroep. Zijn voordeel was de omvang van de vereniging: 400 leden. In het begin waren er 100 belangstellenden, waarvan er uiteindelijk 30 overbleven. Aan het eind was het nog zoeken om de woningen op te vullen. Het probleem van tegenwoordig is de hoogte van de huur. Die stijgen heel fors van € 300,- naar € 700,-.

De heer Hussain herkent het probleem dat van de oorspronkelijke groep mensen overlijden of iets anders vinden. De heer Liu vindt in deze tijd de huurprijs de grootste drempel. Ouderen blijven in hun goedkopere woning wonen. De heer Hussain vraagt of er geen tegemoetkoming is als je naar een woongroep verhuist en je een grotere woning achterlaat. De voorzitter vertelt dat dit per gemeente en per woningcorporatie verschilt. Het probleem van de hoogte van de huur wordt door alle aanwezigen gedeeld. Ook dat ouderen niet gemakkelijk een grote woning ruilen voor een kleinere, waarvoor meer betaald moet worden.

Er wordt gesteld dat woningcorporaties terug moeten naar hun oorsprong: sociale huisvesting. Ook wordt verteld dat woongroepen gaan zoeken naar mensen die de kosten kunnen opbrengen omdat er anders leegstand is. De heer Hussain vindt dat het beleid van de regering het extra moeilijk maakt. Dit terwijl mensen langer thuis moeten blijven. De overheid zou dit moeten faciliteren.

De heer Bhola vindt dat groepen zich niet moeten laten afschrikken. Als de woongroep uiteindelijk gerealiseerd wordt, geeft dit ook een heel goed gevoel. De heer Liu onderstreept dat je een lange adem moet hebben. De heer Bhola zegt dat WoonSaem helpt, destijds moesten ze het zelf bedenken. Hij zegt dat iedereen welkom is om bij Anand Joti te komen kijken.

Mevrouw Gronthoud vraagt naar de ervaring van de Woongroep uit Amsterdam Oost. Mevrouw Ardic vertelt dat het niet gemakkelijk is de groep bij elkaar te houden. Mensen worden ouder, ze besluiten toch in Nederland te blijven, en de vraag is dan wie het voortouw neemt. Zij vindt het goed als mensen samen een groep gaan vormen en samen activiteiten doen om eenzaamheid te voorkomen. Tegelijkertijd merkt ook zij dat mensen niet naar een duurdere, maar kleinere woning gaan. Voor een goede uitleg van alles rondom groepswonen, is het goed als er een begeleidster is die Turks en Nederlands spreekt.

Mevrouw Gronthoud vraagt de vertegenwoordigers van Bangsa Jawa naar hun mening. Mevrouw Tanoesetiko vertelt dat de ouderen niet goed weten wat ze willen. Ze hebben nu de ruimte en zijn nog goed ter been. Er is wel naar andere woonruimte gekeken, maar daar is bijvoorbeeld geen logeerkamer. De noodzaak om een woongroep te vormen zit niet in de behoefte aan zorg, maar in het sociaal contact. Zij heeft geprobeerd de ouderen te laten nadenken over de toekomstige wensen. Een van de vertegenwoordigers van ISCHC vult aan dat er onbekendheid is met zorgcentra en dat het goed is om elkaar te kunnen helpen.

Mevrouw Grootfaam van Soso-Lobi verwoordt het heel goed: je richt een woongroep niet op voor de ongemakken, maar om met elkaar te zijn, om vereenzaming tegen te gaan. Op een gegeven moment ben je alleen thuis in een groot huis. Het is belangrijk om het voorkomen van eenzaamheid te benoemen.

De heer Bhola sluit zich hierbij aan. Hij heeft dezelfde stap gezet, van een koopwoning naar een kleiner appartement. Het huis werd te groot. Zo is het idee voor een woongroep gegroeid. Het probleem was dat niet alles mee kon naar de nieuwe woning. Maar de vraag is dan wat mensen

willen. Eigenlijk is dat: niet verhuizen naar een bejaardenhuis. Kleiner wonen en informele hulp in een woongroep kan de oplossing zijn. In zijn groep wordt er gewerkt aan een eigen dagbesteding voor minder vitale ouderen. De bedoeling is dat mensen elkaar vrijwillig helpen. Dat moet de omslag in denken zijn: van groot naar klein.

Mevrouw Vreeswijk vraagt de heer Bholahoe nu de relatie met de buurt is. Hij vertelt dat die sterk verbeterd is. Door de sociale controle is er bijvoorbeeld geen auto-inbraak meer, mensen groeten elkaar, ze komen binnen. Hij vertelt ook dat bij de Surinaamse ouderen het gevoel om terug te willen, bijna weg is.

Mevrouw Ho van de woongroep Oostpoort vertelt dat ook de Chinese ouderen hier willen blijven wonen. Een van de ouderen van ISCHH vertelt dat zij vroeger terug wilde naar Marokko. Maar de laatste vakantie heeft ze niet eens twee maanden volgehouden. Hieruit blijkt ook dat teruggaan niet altijd een goede keuze is. Mevrouw Elgarbi van Remake zegt dat ook in het geboorteland de samenleving verandert.

De heer Hussain komt nog terug op de inzet van woningcorporaties. Zij moeten bezuinigen, en zijn te commercieel bezig. Om dit te veranderen, is steun van de overheid voor nodig. Hij vraagt WoonSaem om te proberen invloed uit te oefenen. Mevrouw Gronthoud concludeert dat er om politieke lobby gevraagd wordt. Mevrouw Voermans vertelt dat er door veel organisaties lang gelobbyd is, bijvoorbeeld om iets nuttigs te doen met te sluiten verzorgingshuizen. Dit probleem wordt voor een deel ook door het rijk veroorzaakt. Als het beter gaat met Nederland, dan is lobbyen zinvol. De heer Hussain wijst erop dat de zorgplicht naar de gemeenten gaat. Maar die kunnen ook niet alles oplossen.

Mevrouw Dilmeci van Iki Dunya (Leiden) vertelt dat de wethouder interesse heeft in kleinschalige woonvormen in plaats van de verzorgingshuizen. Daar wordt gedacht aan kleinschalige vormen waar ook zorg voor kwetsbare ouderen aan gekoppeld is. Iki Dunya wordt gezien als pilot om ervaring op te doen. Wellicht is dat een denkrichting voor groepen.

Mevrouw Aabid denkt dat bepaalde groepen ouderen best wel bereid zijn om meer te betalen als de huisvesting passend is. Een klein zorgcentrum is dat niet. De heer Hussain denkt aan vormen als meergeneratiewonen. Daarbij benadrukt hij dat elke groep weer anders is.

Hiermee wordt de discussie afgesloten. De heer Moeskops bedankt iedereen voor de komst en voor het meedenken over het vraagstuk.

Hij heeft een paar keer het woord lobby gehoord. WoonSaem en alle woongroepen samen kunnen sterker staan als er een netwerk gevormd wordt. Er wordt dan voor een hele groep gesproken. Daarom moet er aan twee kanten gewerkt worden: gezamenlijk een sterke groep worden én de juiste mensen beïnvloeden.

Om 16.40 uur wordt deze eerste netwerkbijeenkomst afgesloten. Daarna is er nog een samenzijn met een hartige versnapering en een drankje. Veel gasten blijven nog even gezellig napraten en nader kennis maken.

EINDE

